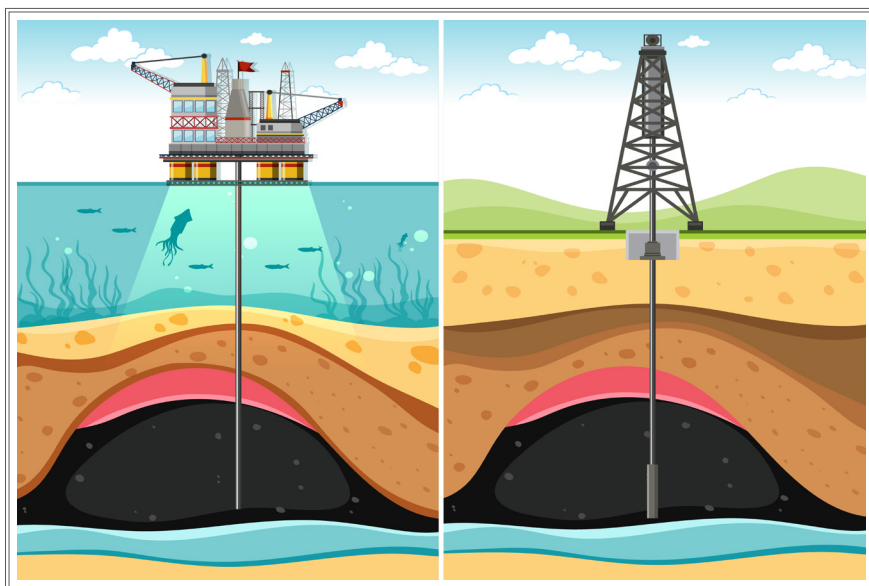

بررسی روند فعالیت‌های اکتشافی در کشورهای همسایه

سردبیر |

در حدود ۸۷۰ حوضه‌ی رسوبی دارای هیدروکربن در سراسر جهان شناخته شده است، از این میان تنها ۱۰۰ حوضه‌ی رسوبی از دیدگاه اکتشاف و تولید هیدروکربن به‌عنوان حوضه‌های غنی، طبقه‌بندی می‌شوند. بر اساس تعریف (Fryklud and Stark ۲۰۱۸)، حوضه‌های رسوبی که ۵ میلیارد بشکه نفت تولید کرده و در بردارنده‌ی دست‌کم همین میزان نفت قابل برداشت نیز باشند، به‌عنوان ابرحوضه (super basin) شناخته می‌شوند. تاکنون ۳۰ ابرحوضه‌ی رسوبی در سراسر دنیا شناخته شده است و منطقه‌ی خاورمیانه با وجود ابرحوضه‌هایی چون زاگرس، بین‌النهرین، حوضه‌ی عربی مرکزی و ربع‌الخالی دارای بیشترین سهم از نظر توزیع ابرحوضه‌ها در جهان است. این منطقه همچنین در حدود نیمی از منابع هیدروکربنی دنیا را در خود جای داده است.

در دهه‌های اخیر با اکتشافات جدید انجام شده در زمینه‌ی منابع غیرمتعارف، آب‌های عمیق و مناطق قطبی، بازیگران جدیدی در عرصه‌ی نفت و گاز در دنیا ظهور پیدا کرده‌اند، با این حال به‌دلیل هزینه‌ی بالای اکتشاف و تولید از این‌گونه منابع، به‌نظر می‌رسد منطقه‌ی خاورمیانه همچنان به‌عنوان یک تامین انرژی پایدار و ارزان در جهان جایگاه کلیدی خود را حفظ کند. بررسی‌های آماری نشان می‌دهد که در حدود ۲۲ درصد از پتانسیل منابع کشف نشده‌ی جهان در خاورمیانه قرار دارد و بدین سبب فعالیت‌های اکتشافی در این بخش از دنیا کماکان از رونق بالایی برخوردار است.

بررسی روند فعالیت‌های اکتشافی بین سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۰۸ میلادی در کشورهای همسایه‌ی ایران نشان می‌دهد که کشورهای عمان، عراق، عربستان سعودی، امارات متحده عربی و قطر به‌ترتیب بیشترین حفاری اکتشافی را در منطقه طی دوره‌ی یاد شده داشته‌اند. حفاری‌های اکتشافی در کشورهای منطقه به‌طور کلی بیشتر دارای ماهیت تجدید و توصیف میدان‌های شناخته شده، بوده است تا

دریای سرخ به‌عنوان یک حوضه‌ی پیشرو (frontier) بوده است. اکتشاف در کشور امارات متحده عربی در طی دوره‌ی ده‌ساله‌ی ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۹ میلادی شامل حفاری ۷۰ حلقه‌ی چاه اکتشافی بوده است که در حدود ۲۰ درصد از این میزان مربوط به حفاری در میدان‌های جدید بوده است.

پی‌جویی و حفاری جهت منابع گازی غیرمتعارف در کشورهای حاشیه‌ی خلیج فارس به‌ویژه عربستان سعودی و امارات متحده عربی رشد شتابانی داشته است. این مساله با توجه قلت میدان‌های گازی مستقل و نیاز به گاز به‌ویژه جهت استفاده در صنایع داخلی و تزریق در میادین نفتی بزرگ قابل توجهیه است. طی ده سال گذشته فعالیت‌های اکتشافی در کشور قطر به‌وضوح تحت شعاع توسعه و تولید از میدان گنبدشمالی بوده است و به‌همین دلیل پایین‌ترین سطح فعالیت اکتشافی در منطقه مربوط به کشور قطر است که شامل حفاری ۱۹ چاه اکتشافی در این دوره‌ی زمانی در این کشور است. انشالاه جزئیات این فعالیت‌ها به تفکیک هر ساله و همچنین مقایسه با فعالیت‌های اکتشافی در کشور عزیزمان طی شماره‌های آتی به تفصیل ارائه خواهد شد. ■

حفاری اکتشافی در میدان‌های جدید. کشور عمان به مدد جذب موفق سرمایه‌گذاری خارجی و واگذاری بلوک‌های اکتشافی-توسعه‌ای با حفاری بیش از ۵۹۰ چاه اکتشافی، بیشترین حفاری اکتشافی طی دوره ده‌ساله‌ی یاد شده را داشته است که شامل حفاری ۲۲۰ چاه با ماهیت اکتشاف در میدان‌های جدید بوده است. طی سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۳ میلادی، همگام با واگذاری ۴ دوره بلوک‌های اکتشافی-توسعه‌ای به شرکت‌های خارجی، فعالیت‌های اکتشافی در عراق رشد شتابانی داشته است.

طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ به‌دلیل بروز ناآرامی در این کشور و نیز کاهش قیمت نفت، روند حفاری‌های اکتشافی در این کشور با افول روبرو بوده است. با این حال طی سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۹ میلادی ۱۷۷ حلقه‌ی چاه اکتشافی در کشور عراق حفاری شده است. در عربستان سعودی طی یک دوره زمان مشابه حفاری، تعداد ۱۵۰ حلقه‌ی چاه اکتشافی حفاری شده است که حفاری بر روی میدان‌های جدید تقریباً یک‌سوم از این مقدار را شامل شده است. فعالیت‌های اکتشافی در عربستان سعودی معطوف به کشف ذخایر گازی غیرمتعارف و نیز اکتشاف در